

Naročnina

za državo SHS:

za mesec Din 20

za pol leta 120

za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostopna petinna vrsta
malih oglaš po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglaš nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglaš v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj

Poština plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo: nevrnjeni pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnštva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Govor dr. A. Korošča o političnem položaju v državi

NA SEJI VODSTVA SLS.

V nedeljo 7. t. m. se je zbralo vodstvo SLS na sejo v Ljubljani. Živahno pozdravljen je načelnik SLS in Jugoslovanskega kluba dr. A. Korošec podal sledeči ekspoz o političnem položaju v državi v sedanjem momentu:

V ospredju naše notranje politične situacije stoji danes vprašanje: Ali bo prišlo do sporazuma med radikalno in hrvatsko-seljaško stranko in končno do radikalno-radičevske vlade? Slovensko narodno zastopstvo smatra za svojo dolžnost, da Vas obvesti, kako ono gleda na to vprašanje, in je vsled tega sklicalo na danes sejo vodstva SLS v Ljubljano.

Najprej je treba razjasniti pojem sporazuma, ki se danes rabi na vseh koncih in krajih. Sporazum, kakor se danes rabi z ozirom na razgovore med Pašičem in radičevci, to ni sporazum, kakor si ga je zamislil blok narodnega sporazuma in ljudske demokracije, in za katerega so šle pri zadnjih volitvah s takim ognjem v boj vse opozicijske stranke. Vsebinski sporazum, o katerem se sedaj toliko govori, je popolnoma različna od vsebine sporazuma, ki ga je zapisala opozicija na svoj program. Mi želimo s sporazumom izvršiti veliko sanacijsko delo za našo državo, dati Hrvatim in Slovincem na njihovih teritorijih vse državljanske svoboščine in pravice; urediti na temelju ravnopravnosti in najširše samouprave vso državo za prijetno stanovanje vseh treh bratov. Z našim sporazumom bi bile zagotovljene državi jakost, mir in bodočnost; brez njega bo ostala torišče med seboj borečih se bratov, slaba v sedanjosti, nesigurna v bodočnosti. S centralizmom se osobito mi Slovenci in Hrvati ne bomo nikdar sprijaznili in politični razvoj po celem svetu ne govori za bodočnost centralizma, ampak za široke samouprave posameznih narodnih enot, ker se more samo v njih izživeti demokratičen nagon našega časa. Ne smemo tudi prezreti, da živimo v bližini federativne Rusije in da federativne ureditve Rusije nihče ne šteje med slabe pridobitve ruske revolucije. Mi Slovenci smo se po načelu samoodločbe odločili za skupno življenje v eni državi s Hrvati in Srbi, a smo od vsega početka zahtevali, da se nam v skupni ustavi zagotovi za našo slovensko individualnost potrebna samostojnost. Na tej zahtevi vztrajamo naprej. Isto samostojnost, podprto ne samo po naravnem pravu, ampak tudi po zgodovinskem državnem pravu, zahtevajo tudi Hrvati. Državno edinstvo torej sprejemamo, narodno edinstvo pa, če se pod tem razume, da moramo prenehati biti Slovenci, kratkoročno odklanjamo. Ako pa kljub temu kdo hoče z nami narodno edinstvo v tem smislu, dobro, naj se posloveni, ako ga je volja.

Sporazum, kakor si ga sedaj ob razgovorih med Pašičem in Radičevom zamisljajo, pa ni ta stvarni in veliki narodni sporazum, ampak le sporazum, ki bi naj omogočil skupno vlado radikalov in radičevcev na podlagi sedanjega fiktivnega stanja. V teh razgovorih ne gre za končno ureditev razmerja med Hrvati in Srbi. Res je Stjepan Radić na početku razgovorov poslal Pašiču pismo, v katerem mu objasnjuje, kako si on sedaj predstavlja narodni sporazum, toda Pašić je razgovor o tem odklonil. Ko je odlomek tega pisma prišel pred par dnevi v javnost, je tudi Pavle Radić izjavil, da predlog ni več aktualen. Sporazum, za katerega se sedaj vršijo razgovori, vsebuje le zahtevo: da se overovijo osporjeni hrvatski mandati, da se da svoboda Radiću, dr. Mačku in tovarišem, da se uporaba zakona o zaščiti države glede Radičeve politične organizacije ukine ter da se preneha s preganjanji hrvatskih volivcev.

Da se o navedenih točkah vodijo med radičevci in radikali pogajanja, to je gotovo, tega nihče ne taji. Ali se pa vodijo z namenom, da se potem ustvari skupna vlada, to je drugo vprašanje. Pavle Radić nam v bloku izjavlja, da se smatra še vedno za člana bloka narodnega sporazuma in ljudske demokracije ter da se dosedaj še ni razgovarjal o tem, ali in kako sestavijo radikali in radičevci skupno vlado, a Pašić zatrjuje Pribečeviću isto glede na vladni blok. To sta dve edino kompetentni priči in mi nimamo razloga, da bi jima ne verjeli.

Toda kar še ni, to se lahko še zgodi. Ako se sedanja pogajanja med Pašičem in Radičevom končajo vendarle pozitivno, potem ni

izključeno, da gresta obe strani še en korak naprej in se začnejo tudi pogajanja za sestavo koalicijske vlade. V tem slučaju je možno dvoje. Ali stopijo radičevci goli in nagi, brez vseh nadaljnjih koncesij in pogojev v vlado. To bi seveda vsaj po mojem mišljenju pomenilo, da izstopajo iz bloka, ker na celi črti zapuščajo njegov program. Hrvatski narod bi moral tedaj še skozi ene vice. Toda mislimo, da te ne bi bile niti tako hude niti tako dolgotrajne, kakor dosedanje. Drugi deli bloka pa vkljub temu ne bi šli vsakebri, ampak bi se še tesneje združili, še višje vzdignili svojo zastavo, na kateri stoji: delo za sporazum, delo za demokracijo, borba proti korupciji, borba proti brezakonitosti. — Ali pa ostanejo radičevci zvesti idejam bloka in stopijo v vlado z odkritim namenom, da izvršujejo na celi črti blokovi program, ki je: upoštevati takoj zakonito stanje po vsej državi, razpisati nove, svobodne volitve ter pristopiti takoj k velikemu delu narodnega sporazumevanja, kakor nam plava pred očmi. V tem slučaju bi se pokazalo, da ne bi — čeprav bi blok razpadel — niti mi, niti demokrati, niti muslimani delali ovir, ampak kot odkritosrčni prijatelji države, katero želimo videti urejeno in jako, nesebično in poštenovalno podpirali in pomagali pri tem velikem poslu.

Toda mi vsi smo uverjeni, da nam ne bo dana prilika, da pokažemo svojo nesebičnost in poštenovalnost. Pašić ne želi sporazuma, ker on in Pribečević politično živita od spora med brati in njihove nesloge. Pašić ne želi sporazuma, ampak hoče razcepiti blok, razcepiti tudi HSS ter kompromitirati Radičevu stranko. Vendar pa moramo kljub vsemu temu ob tej priliki opozoriti celo državo na dejstvo, da še nikdar ni bilo tako ugodne prilike, ne tako velike lahkode, da pridemo do sporazuma, kakor ravno v sedanjem momentu. Ne bo minulo leto in razmere se bodo zopet poostrele, nastopile bodo nove težkoče, ki jih bo težje premagati, kakor sedanje. S centralizmom se ne morejo konsolidirati naše notranje politične razmere. In vendar zahtevajo vulkanična tla po celem svetu, da varujemo, kar smo si ustvarili, zahteva tudi naše mizerno finančno stanje, da se rešimo katastrofe. Veliko odgovornost pred zgodovino in pred narodom bi vzeli vsi tisti nase, ki bi zamudili priliko, ko se najlažje za državi mir, red in sloga.

Da torej kratko ponovim: Blok še obstoji. Njegova bodočnost ni več trdno zagotovljena. Toda naj se zgodi karkoli, vedno bodo ostale stranke, ki bodo delale za idejo sporazuma in demokracije ter se borile proti nasilju in korupciji. Med temi strankami se bo nahajala tudi naša slovenska ljudska stranka. Mi trdno upamo v zmago idej in prepričani smo, da ako se zgodi, česar ne želimo, da ne bo dolgo trajalo, pa se bomo zopet borili rama ob rami s Hrvati za svoje pravo v tej državi. To bo zadnja borba v tej državi.

Danes je stari Pašić edini absolutni gospoder politične situacije. Škoda, da je počasen in slab gospodar. Zato zastaja vse naše javno življenje, zato ni nobenega živga napredka v državi. Kakor polži lezemo sedaj naprej, sedaj nazaj. Radikali sami težijo: z njim se ne more, a tudi brez njega ne. Kadar kralji postanejo stari in slabotni, si postavijo mlade in inteligentne regente. Pašić je ljubosumen na vse. Ne pusti nikogar, da bi vršil to, česar on ne more več in kar bi se v korist države in narodov moralo zgoditi. Niti tega nam Pašić ne da, kar nam je v ustavi obljubil. Vskakve, da mi zahtevamo avtonomijo Slovenije, a Pašić nam je dal namesto nje dva oblata. Toda tudi tem oblastem ne da in noče dati niti tega samostojnega življenja, ki jim ga je v ustavi določil. Mi smo prepričani, da zaradi tega ne, ker je tudi sam uvidel, da so te samouprave nemogoče, da ne bi imele življenjske sile in da je le naša avtonomija pravilno zamišljena in zasnovana. Pašić sedaj premišljuje in premišljuje, kako bi to napako prikril. Zato je tembolj opravičena naša podvojena zahteva, da naša avtonomistična misel dobi kraj in meso.

Tudi vse parlamentarno delo stoji popolnoma pod zavlačevalno, počasno in nesigurno, tipajočo taktiko Pašičevo. To ni več parlament,

ampak samo kulise za Pašičev absolutizem v naši državi. Parlament ne dela, ker ga Pašić ne pusti delati, in kar dela, to nosi tudi vse pečat Pašičeve individualnosti. Vse je slabo, nepopolno, reakcionarno, ne odgovarja več sedanjim razmeram. Vse notranje življenje umira na nesposobnosti absolutizma v ministrskem predsedstvu. Naš klub bo vršil tudi nadalje v parlamentu svojo dolžnost. Boril se bo proti reakcionarnim predlogom vlade, kritiziral delovanje uprave ter stavljal tudi svoje samostojne zahteve. Kar se ne more doseči, ni klubova krivda, ampaka nesposobnost, ne-

razumevanje, počasnost in večkrat tudi hudobna volja tistih, ki nam danes režejo kruh. Toda za nas velja: glave pokonci, borba traja naprej, bodočnost je naša!

Člani vodstva so vzpodbudilne besede načelnika stranke z navdušenjem spremljali ter je nato vodstvo po stvarni debati poročilo dr. Korošča o političnem delovanju in smernicah parlamentarnega kluba stranke soglasno s popolnim odobravanjem vzelo na znanje.

Nato so se obravnavale nekatere notranje zadeve.

HSS se ima odločiti, ali ostane v opozicijskem bloku ali pa izstopi.

Zagreb, 8. junija. (Izv.) Danes zjutraj se je pripeljal iz Beograda Pavle Radić. Skoro ves dan se je mudil v zaporu pri Stjepanu Radiću, kateremu je poročal o rezultatih svojih razgovorov v Beogradu in se posvetoval z njim o stvarih, ki imajo razčistiti vprašanje razmerja HSS do radikalov in do bloka narodnega sporazuma. Pavle Radić je bil po razgovoru s Stjepanom Radičem zelo molčeč, nerazpoložen in zamišljen. Na vprašanje vašega dopisnika, kakšen je politični položaj, ni hotel ničesar odgovoriti. Šele na ponovno vprašanje je dejal: »Tak, kakor je v časopisju. Brali ste današnje časopise.«

Prihod Pavla Radića v Zagreb se spravlja v zvezo z vprašanjem razčiščenja odnosov v bloku. Po zatrevanju političnih krogov se je Hrvatski Zajednici posrečilo, da je v bloku prodrla s svojo zahtevo, da se HSS stavi ultimatu, da do srede, ko bo seja bloka, odgovori, je-li za politiko bloka ali ne in če je sklenila

ostati v bloku ali ž njim prekiniti vse zveze. Govori se, da so enako zahtevo postavili radičevci tudi radikali. O tej stvari je Pavle Radić danes v glavnem razpravljal s Stjepanom Radičem. Kaj je bilo sklenjeno, o tem Pavle Radić molči. Ako HSS izstopi iz bloka, se še ne ve, če bodo sledili vsi radičevci. V krogih HZ se zatrjuje, da bi se v takem slučaju zajedničkemu posrečilo pridržati okoli 26 poslancev HSS v opoziciji.

»Hrvat«, ki zavzema odkrito stališče proti pogajanjem HSS z radikali, piše, da bo HZ vztrajala na svojem programu. Za sedaj je čisto gotovo, da bo vodstvo HZ v vsakem slučaju proti tako zvanemu sporazumu med Pavlom Radičem in Nikolo Pašičem in da bo HZ ostala v bloku.

Z velikim zanimanjem se pričakuje razvoj političnega položaja in se smatra, da bo z odločitvijo HSS prišlo do novih, tako strankarskih kakor parlamentarnih grupacij.

VTIS DR. KOROŠČEVEGA GOVORA NA VODILNE KROGE HSS.

Zagreb, 8. junija. (Izv.) Govor dr. Korošča je bil v krogih HSS sprejet z nezadovoljstvom. V teh krogih se smatra govor kot poziv seljački stranki, da se definitivno izjavi, hoče li ostati v bloku ali ne. »Hrvat« je objavil Koroščev govor na uvodnem mestu. Radičeva »Slavenska knjižara« je zato danes odpovedala prodajo »Hrvata« v svojem lokalu.

Italija.

VLADARSKA 25-LETNICA VIKTORJA EMANUELA III.

Rim, 8. junija. V soboto je imela poslanska zbornica slavnostno sejo radi vladarske 25-letnice Viktorja Emanuela. Govorili so: zbornični predsednik Casertano, posl. Delcroix, komunist Gennari, ki je pa moral vsled silnega viharja svoj govor takoj končati, in ministrski predsednik Mussolini. Zbornica je prirejala kralju velike manifestacije, ki se jih je udeleževalo tudi navzoče občinstvo.

Aventinska opozicija, in sicer demokrati in popolari so izročili kralju posebno spomenico, ki jo je podpisalo 59 poslancev.

Diplomatični zbor je kralju osebno čestital. Adreso je prečital kot najstarejši član japonski poslanik Otakei. Novi češkoslovaški poslanik dr. Mastny je izročil kralju v posebni avdienci red Belega orla in lastnoročno pismo predsednika Masaryka.

Mesto je bogato okrašeno z zastavami. Na poklonstvo je došlo do 7000 županov iz vseh italijanskih pokrajin; razen tega do sto tisoč drugih oseb. Tudi po vseh ostalih mestih in večjih krajih so kraljev jubilej slovesno obhajali. V Neaplju se je vršil sprevod 40.000 šolskih otrok.

ZBORNICA ODGOBENA.

Rim, 8. junija. Poslanska zbornica je odgodila svoje delo do 15. ali 20. t. m.

NEMSKI POSLANIK PRI MUSSOLINIJU.

Rim, 8. junija. V soboto je ministrski predsednik Mussolini sprejel nemškega poslanika von Neuratha in imel z njim skoraj uro trajajoč pogovor.

MATTEOTTIJEVE SPOMINSKE SLAVNOSTI NA MONTECITORIJU NE BO.

Rim, 8. junija. Zbornični predsednik Casertano je obvestil tako aventisko opozicijo kakor fašiste, da iz ozirov na red in mir dne 10. t. m. ne odstopi nikake dvorane ne za somninsko slavnost po posl. Matteottiju ne

po posl. Casaliniju. Montecitorio ostane dne 10. junija ves dan zaprt.

Strašen vihar in poplava v Ameriki.

Newyork, 8. junija. (Izv.) Iz Wray-a (Colorado) poročajo, da je strašen vihar porušil na ozemlju 26 štirjaških milj 100 poslopij. 20 oseb je ubitih.

Newyork, 8. junija. (Izv.) Iz Mehike se poroča, da je v Tehuantepeku vsled poplave utonilo 100 oseb.

CHAMBERLAIN IN BRIAND V ŽENEVI.

Ženeva, 8. junija. (Izv.) Chamberlain in Briand sta prišla v Ženevo in takoj začela svoja posvetovanja. V četrtek najkasneje odpotujeta iz Ženeve.

NEMČIJA IN DRUSTVO NARODOV.

Ženeva, 8. junija. (Izv.) Francosko stališče glede sprejema Nemčije v Društvo narodov je za Nemčijo ugodno. Nemčija lahko takoj prosi za sprejem.

PROTIBOLJŠEVIŠKA ARMADA.

Bukarešt, 8. junija. (Izv.) Poročila iz Odese pravijo, da je caristični general Bodocki sestavil novo protiboljševiško armado, s katero koraka v smeri Minsk-Moskva. Moskovska vlada je poslala proti carističnemu generalu in njegovi armadi več divizij sovjetskega vojaštva.

SMRTNE OBSODBE V BOLGARIJI.

Sofija, 8. junija. (Izv.) Kralj Boris je potrdil smrtno obsodo Perčeljeva, gospo Niholevo pa je pomilostil na dosmrtno ječo.

VLADA V BELGIJI.

Bruselj, 8. junija. (Izv.) Kongres delavske stranke je z veliko večino glasov sklenil, da vstopijo socialisti v skupno vlado s katoliki.

BOJI V MAROKU.

Pariz, 8. junija. (Izv.) Po poročilih iz Fez za Francozi močno utrjuje svoje postojanke. Vseled naraščajočega števila sovražnikov in izvrstnega njihovega topništva je položaj resen.

ARETACIJE V CARIGRADU.

London, 8. junija. (Izv.) Policija je v Carigradu zaprla okoli 60 oseb, ki so osumljene monarhistične agitacije.

POTRES NA JAPONSKEM.

Tokio, 8. junija. (Izv.) Po vladni statistiki je zadnji potres zahteval 381 človeških žrtev. Porušenih je 2160 hiš popolnoma, delno pa 1919.

Dnevne novice.

Odkritje spominske plošče pesniku Antonu Medvedu. V nedeljo so odkrili pesniku Antonu Medvedu njegov rojaki na rojstni hiši v Kamniku, na Grabnu, kjer se je 19. maja rodil Pintarjev Tonček, spominsko ploščo. Na slavnosti, katere so se udeležili zastopniki državnih in avtonomnih oblastev številna društva iz kamniškega okraja, zastopniki prosvetnih organizacij, šolska mladina in slavljenčevi sorodniki, je govoril v proslavo pesnikovega spomina njegov dolgoletni prijatelj pisatelj Fr. Finžgar. Ob prekrasnem poletnem vremenu je proslava spomina slovenskega duhovnika-pesnika, ki je odkrito in odločno, kakor malokdo izpovedoval svoje slovenstvo v času, ko to ni bilo baš brez nevarnosti, prav lepo uspela.

Dr. Jehart v Ljubljani. Po načrtu, ki ga je naznanil semkaj, bo danes, v torek, opoldne prišel z brzovlakom iz Trsta g. dr. A. Jehart, prihajajoč iz orientala, ter se bo ob 12.02 odpeljal v Maribor.

Višji tečajni izpit v škofijski gimnaziji v št. Vidu nad Ljubljano se je vršil od 29. maja do 6. junija pred domačim izpitnim odborom pod predsedstvom ministrskega odposlanca g. dr. Janka Lokarja, ravnatelja I. drž. gimnazije v Ljubljani. Izpit je napravilo vseh 14 prijavljenih pripravnikov, in sicer: Budin Ivan, Golobčič Alojzij, Gorše Martin, Hafner Janez, Hafner Janko (po členu 16 a pravil o nižjem in višjem tečajnem izpitu na srednjih šolah v Sloveniji oproščen ustenega izpita), Ilija Alojzij, Jurca Leopold (opr. ustm. izpita), Kopač Vincencij, Kregar Stanislav, Melišek Rudolf, Milič Aleksander, Premrl Bogomir (opr. ustm. izp.), Smolič Jožef, Vodeb Ivan (opr. ustm. izp.).

Nesreča poslanca Škulja. Ko se je peljal v nedeljo poslanec Škulj v priklopljenem sedezu motocikla zobotehnik Novaka v Ljubljano na sejo vodstva SLS, je trčil motocikel pri Turjaku v avtomobil. Motocikel je ves razbit, avtomobil pa močno poškodovan. Poslanec je dobil poškodbe na nogi, na rokah in si je hudo pretresel drobovje. Prav tako tudi gosp. Novak, vendar so njegove poškodbe nekoliko lažje. Vsi se čudijo, da sta ostala sploh živa. G. poslanec se je onesvestil. Na lice mesta došli zdravnik je ugotovil, da se za enkrat ni bati komplikacij, vendar bo moral g. poslanec ostati nekaj časa v postelji. Sedaj leži na Turjaku.

Jugoslovanska obrtna zveza. V nedeljo se je vršil občni zbor Jugoslovanske obrtne zveze. Za načelnika je bil izvoljen g. Anton Rojina, veleobrtnik v Ljubljani.

Inženirski izpit iz strojne in elektrotehnične stroke je napravil z izvršnim uspehom na tehnični visoki šoli v Brnu g. Milan Vidic, sin Frana Vidica, načelnika ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani.

Smrtna kosa. V sanatoriju v Gallspachu je na posledicah operacije umrla prva žena izseljeniškega komisarja Etbina Kristana — ga. Ada Kristanova. Pred leti se je pokojnica živahno udeleževala socialističnega gibanja v Sloveniji.

Odlok poštne ministra glede slabih pisarniških potrebščin. Ker se je ugotovilo, da se nahajajo v skladiščih poštinih pisarniških potrebščin tudi izdelki slabe kakovosti, je ministrstvo ravnateljstvu naročilo, da izda na vse svoje ustanove naredbo, da morajo kadar ugotovijo med pisarniški potrebščinami kak predmet slabe kakovosti, takoj poročiti ravnateljstvu in tisti predmet poročilu predložiti. Ravnateljstvo ima ta predmet nujno poslati ministrstvu, da stvar preišče in v zaščito državne koristi o pravem času primerno ukrene. — Kakor se čuje, pošto uradništvo pozdravlja z veseljem zgoraj omenjeni ministrski odlok, saj mu morda vendar ne bo več treba kupovati kopirnih svinčnikov in drugo za svoj denar.

Preureditev selske dostave pri pošti v Žužemberku. Zaradi otvoritve pomožne pošte v Ajdovcu se je prvi dan maja t. l. opustila selska dostava v Gornji in Dolnji Ajdovec, Boršt, Sela pri Ajdovcu, Veliki Lipovec, Brezovo reber, Plano, Podlipo in Moravo. Selski dostavni okoliš žužemberške pošte je sedaj razdeljen na tri okraje: I. okraj: Zafara, Trebča vas, Sadinja vas, Mali Lipovec, Srednji Lipovec in Mračkin hrib; II. okraj: Budjana vas, Deseča vas, Smihel, Klečec, Poljana, Šmarjeta, Gorenji križ, Vrh, Vrhovo, Dolenji križ, Reber, Zalisce, Cvilbel in Prapreče; III. okraj: Malo Lipje, Veliko Lipje in Gradeneč. V I. okraju dostavlja selski pismonoša ob torkih, četrkih in sobotah, v druga dva pa vsak ponedeljek, sredo in petek.

Sporoča se nam, da je v Kamniku kopalnice za gorke kopeli, plavalne kopeli in knepovi polni otvorjeno.

Hrastniški pralni prašek čisto sam perilo snežno belo opere Vam!

Iz Ljubljane.

Prvi diskusijski večer o novem načrtu osnovno-šolskega zakona, ki se je vršil pretekli petek v Akademskem domu, je že pokazal vse hibe tega načrta. Prihodnji petek se vrši drugi diskusijski večer o tem predmetu, na kar že danes opozarjamo vso našo inteligenco. —

Smrtna kosa. Včeraj zjutraj je umrla v visoki starosti 83 let gospa Marija Robida, soproga mestnega nadkomisarja v p. in mati

docenta dr. Ivana in profesorja Adolfa. Pogreb se vrši v sredo ob 3 popoldne iz mrtvašnice državne bolnice. — V nedeljo je v starosti 75 let umrl gospod Tomo Zargaj, ravn. zemljiške knjige v p. Pokojni je služboval dolgo vrsto let v Kamniku. Pokopali ga bodo danes popoldne ob 4 iz mrtvašnice državne bolnice. Svetila jima večna luč! Preostalim naše iskreno sožalje!

Jean Schrey — sedemdesetletnik. Danes obhaja svojo 70-letnico splošno priljubljeni ljubljanski meščan in prov. podpredsednik trg. in obrtniške zbornice g. Jean Schrey. Gospod jubilar je markantna in znana osebnost, pravi tip starega Kranjca. Može je vseskozi koncilijanten in pošten, pa tudi veren katoličan. Nedavno je bil odlikovan tudi z redom sv. Save. Imel je do vojske v Ljubljani največjo pekovsko obrt, urejeno na zelo moderen način. Med vojno je podjetje likvidiral in je le še družabnik trdke keksov Bizjak in drug v Rogaški Slatini, sicer pa živi kot zasebnik v Ljubljani. V lovskih krogih je znan kot izboren lovec, posebno v prejšnjih časih, ko se je še lažje gibal. Je tudi načelnik najstarejšega kluba strelcev v Ljubljani. Gospod Schrey je rodom z Viča, svojo grobnico pa si je dal napraviti na Brezjah. G. jubilaru iskreno čestitamo z željo, da bi ga Bog ohranil še dolgo vrsto let.

Petindvajsetletnico svojega službovanja v »Ljubljanski dijaški in ljudski kuhinji« sta pred kratkim obhajali Ana Vodé, voditeljica kuhinje, in Magdalena Brandčeter, dolgoletna kuharica. Odbor jima je priredil v nedeljo, 7. junija, malo domačo slovesnost in pogostitev, kar sta obe s svojo zvestobo in poštenostjo skozi toliko let v obili meri zaslužili. Brez dvojbe se bo marsikdo izmed našega razumnštva, ki je kdaj dobival hrano v dijaški kuhinji, s tačasnimi obiskovalci vred spominjal naših dveh dijaških mater »Ančke« in »Lenčke«. Čast, komur čast!

Huda avtomobilska nezgoda. V nedeljo 7. t. m. okoli 23. ure je privozil šofer Janko Mehart z avtomobilom, v katerem so sedeli njegova zaročenka Mimi Slamnjakova in njena mati iz Gosposke ulice 3, Andrej Horvatič, učitelj s Sela 39, Jovo Kovič, učitelj iz Šmartnega pod Smarnogoro, Stanko Bargo z Bleiweisove c. 18 in Rudolf Mehart, mehaniški vajenec iz Kolodvorske ulice 7, ki prelazu Tržaške ceste v smeri na Brezovico baš ob času, ko bi moral mimo pripeljati tržaški brzovlak št. 610. Zatornice so bile že spuščene preko prelaza. Šofer pa tega ni opazil. Čuvaj iz čuvajnice 645 mu je sicer klical, da je prelaz zaprt, a ga šofer radi ropota ni slišal. In tako je avtomobil zavozil z vso silo v zatornice, jih upognil, zdrknil pod njimi naprej, se zaletel na nasprotni strani tira v občestni kamen, ga odbil in se ustavil šele ob brzovlaknem drogu. Razum Marije Slamnjakove in učitelja Koviča so vsi ranjeni na glavi, ker so jih opazile zatornice. Avtomobil je seveda močno poškodovan. Ranjence so prepeljali z rešilnim vozom in rešilnim avtomobilom v državno bolnico.

Štefan Nagy mrtev. Kakor se nam poroča, so potegnili pri Studencu iz Ljubljane truplo pogrešanega ravnatelja Vnovčevalnice za živino Stefana Nagyja.

Brivnice bodo v četrtek, dne 11. t. m. na dan sv. Rešnjega Telesa, cel dan zaprte. — Franjo Zajc, načelnik.

Pojasnilo. Gosp. Ivan Zrimšek, trgovski pomočnik pri tvrdki Jelacina, ni identičen z Ivanom Zrimškom, ki je bil aretiran zaradi postopanja.

Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 1. do 7. junija 1925 je bilo v Ljubljani rojenih 21, mrtvorojeni 3 in naknadno sta bili prijavljeni 2 rojstva. Umrlo je v tem času 15 oseb, od tega 8 tujecev; naknadno je bilo prijavljenih 6 smrtnih slučajev. Vzrok smrti v 2 slučajih ošpice, v 3 jetika na soplilih, v 2 druge oblike jetike, v 1 vnetje možganskih mren, v 4 bolezni na srcu, v 1 akutna bronhitis, v 2 pljučnica, v 1 druge bolezni na soplilih, v 1 prirojena slabost, v 1 starost, v 3 druge bolezni.

Nalezljive bolezni v Ljubljani. Od 1. do 7. t. m. so bili v Ljubljani naznanjeni sledeči slučajji nalezljivih bolezni: 5 slučajev ošpic in 1 dušilivega kašlja.

Mestna plinarja upeljava plin v stara poslopja za kuhinje in grete kot tudi v obrtne svrhe proti plačilu instalcijskih stroškov v 10—12 mesečnih obrokih. Celotni stroški napeljave za eno stranko znašajo povprečno 800—1000 Din, mesečni obroki pa le 67.— oz. 84.— Din. Ako si puste v večstanovanjski hiši upeljati plin vse stranke, se znižajo stroški še za 10 odstotkov. S temi plačilnimi pogoji hočemo omogočiti vsemu občinstvu rabo plina, ki je posebno v poletnih mesecih najprilagodnejše kurivo, ker ostane kuhinja vedno hladna in čista. Natančni pogoji za napeljavo plina v 10—12 mesečnih obrokih se dobe med uradnimi urami v pisarni mestne plinarne. Proračuni se stavijo brezobvezno in brezplačno. Ponovno opozarjamo, da kuhanje na plinu ni dražje kot na premogu.

Umrli so v Ljubljani: S. Ana Terezija Palovšnik, usmiljenka, 65 let. — Ivan Guna, rudar, 36 let. — Terezija Šerbec, zasebnica, 67 let. — Frančiška Klobučar, zasebnica, 79 let. — Fran Homovec, hišnik, 66 let. — Ivan Lotrič, poštni zvančnik, 50 let. — Bogomir Zupančič, novorojenec, 7 ur. — Elizabeta Benčina, kuharica, 39 let.

Olepševalno društvo v Rožni dolini praznuje 20-letnico ustanovitve v nedeljo, dne 5. julija. Obeta se kar najlepše aranžirana zabava, da niti mestna društva ne bodo prednačila rožnodolincanom. Diven prostor na strelišču bo zanimal vsakega obiskovalca Večne poti. Spored je sledeči: Predvečer v soboto: Razsvetljava, mirozov in bakljada po vasi. Kres na Rožniku na čast sv. Cirila in Metoda zažge društvo. — V nedeljo dopoldne: Budnica viške godbe po vasi. Ob 8 maša na Rožniku s petjem rožnodolskega pevskega zbora. Ob 9 koncert viške godbe na strelišču. — Popoldne na strelišču: Ljudska veselica ob treh popoldne kot VI. rožnodolski sejm. Koncerti godbe Dravske divizije pod vodstvom kapelnika g. dr. Čerina, viške godbe, rožnodolskega pevskega društva in prijateljskih pevskih društev, različne zabavne točke itd. Brezprašen sprehod po naši okolici gotovo privabi vsakega posetnika v naš, iz naših žuljev ustvarjeni raj. — Dne 4. julija pa naj si vsakdo ogleda naše vrtove, katerim bo društvo prisodilo za vzgojo najlepših cvetov tudi nagrade.

Zoper Oldium na trti je najboljšo sredstvo Sulikoll. Stalna zaloga Chemotechna, Ljubljana, Mestni trg 10. 3755

Svinjsko kugo in rdečico zatiramo najboljšo z izdatno desinfekcijo. V to svrhu priznane dobro sredstvo je Saneolin. Zahtevajte navodila in cenik pri tvrdki Chemotechna, Ljubljana, Mestni trg 10. 3753

Iz Štajerske.

Gostilne rastejo. Veliko županstvo v Mariboru kakor tudi okrajna glavarstva pospešujejo nova gostilniške koncesije. Ni je več skoro občine, kjer se ne bi dovolilo v zadnjih mesecih novih gostiln. Merodajni gospodje se izgovarjajo, da je ustanavljanje novih gostiln fiskalni interes državne uprave. Kam bo to vedlo? Napravite konec temu početju!

Ponesrečeno podjetje. Angleško-ruski akcionarji so z velikimi žrtvami zgradili normalnotirno železnico iz Postaje Pragersko do vasi Medvece v Halozah (Majšperg). V tamonjih hribih so namreč pred leti našli dokaj debelo žilo finega kovaškega premoga. V veliki navdušenosti so začeli najprej graditi železnico, ki je dolga okoli 5 km. Sedaj se je dognalo, da je premoga tako malo, da se sploh ne bo izplačalo ga izkopavati. Podjetniki so izgubili kakih 6 milijonov dinarjev. Železnica je močno zgrajena, a ne bo imela posla.

Državna cesta Maribor—Št. Ilj v Slov. gor. je v takem stanju, da skoraj ni mogoče po nji voziti. Vozove trese tako, da bi se lahko vsa kolesa polomila. Z lahkimii vozili sploh ni iti na to cesto. Tako smo zadnji čas opazili, da je orožništvo prepovedalo nekemu kolesarju peljati se po pešpoti pri Dervoškovi opekarni proti Mariboru. Rečeš se je spustil na vozno cesto in je po prevozu 30 m padel s polomljenim kolesom. V nedeljo 17. maja se je vozil drug človek po isti cesti z motornim kolesom, katero je tako polomil, da se je komaj dalo popraviti. Naprošajo se merodajni faktorji, da gledajo na javne ceste bolje kot pa na druge reči, ker davkoplačevalci plačujemo davek zato, da se tudi lahko vozimo po državnih cestah, ne pa zato, da se uničujejo z nepravilnim gramozom, kakršnega navažajo na to cesto. Če država ne zna ohranjati ceste, naj gradbeno ravnateljstvo cesto odda v oskrbo okrajnemu zastopu, ker je ta dokazal na svoji cesti proti Sv. Lenartu, da je zmožen okrajno ceste bolje vzdrževati kot se vzdržujejo državne! — Davkoplačevalec.

Iz MARIBORA.

Velivne imenike za mesto je okrožno sodišče potrdilo ter so isti javno razgrnjeni na mestnem magistratu (konserpcijski urad) vsak delavnik med uradnimi urami. Vsakdo lahko volivne imenike pregleda, prepiše in zahteva za sebe ali za kogar drugega popravke. Popravki se smejo zahtevati še 15 dni po razglasu ukaza o volitvah. Opozarjamo somišljenike, da pravočasno skrbje za volivno pravico, ki je odvisna od vpisa v volivni imenik.

Uprizoričev Giac. Paccinijeve opere »Tosca« je pri premijeri 4. junija in pri reprizi 6. junija uspela dobro. Strokovno oceno pričobi naš list po drugi reprizi. Za danes bi gledališko vodstvo vlijudno vprašali: ali predstavlja zbor v prvem dejanju pri petju »Te Deum« vernike v cerkvi ali pa čisto breznamirno populniško koketerijo? Človek, ki ima količkaj estetskega čuta in zmisla za umetnost, takega obnašanja na odru pač ne more prenesti mirno in ga odobravati. Pa to ni osamljen slučaj, isto smo grajali že pri večjih opernih vprizoričevah.

Poučni izlet. Šolarji tretjega in četrtega razreda v Zreču h so se pripeljali z vlakom semkaj ter si pod vodstvom svojih učiteljev razgledali mestne znamenitosti.

Avtomatična telefonska centrala na glavni pošti. Minister pošte in brzojava g. Velja Kukičević je odgovoril na tozadevno pismeno vprašanje narodnega poslanca Žebota, da se bo avtomatična telefonska centrala pri glavni pošti v Mariboru postavila še tekom letošnjega poletja. Vse potrebne aparate dobi poštna uprava petom reparacij iz Nemčije. — Kakor se nam poroča, so aparati za avtomatično telefonsko centralo že na poti v Maribor. Načelnik (upravnik) glavne pošte v Ma-

riboru I. g. Josseck je že dal izprazniti oni del drugega nadstropja v uradnem posloppu glavne pošte, kjer se je dosedaj nahajala »inspekcija dela«. Prostori za avtomatično centralo so zelo lepi in zračni. Strokovnjaki so mnenja, da bo centrala izgotovljena in montirana vsaj do konca meseca avgusta 1925. Montažo izvršijo strokovnjaki iz Nemčije. »Inspekcija dela« se je preselila v oni traki poštne poslopja, ki sega v Stolno ulico.

Iz CELJA.

Demokrati Žerjavovega kova, ki so se dosedaj vsako sredo zbirali v svojih prostorih v Celjskem domu in to vedno na poseben poziv, pravijo, da ne bodo več teh svojih sestankov posebno javljali. Kaj sta jim Hribar in Zupančič tako hitro sapo vzela, ali pa morda že čutijo nov veter?

Novi stanovanjski zakon je vzbudil veliko zmešnjavo. Nekateri hišni gospodarji zvišujejo najemnino na najvišjo mero. To posebno hudo občutijo penzionisti kakor tudi državni uradniki, ki ne bodo mogli zmagati niti po zakonu odmerjene najemnine. Društvo hišnih posestnikov za Celje in okolico se bo s tem vprašanjem pečalo na svojem občnem zboru, ki se bo vršil dne 12. junija ob 8 zvečer v gostilni Narodnega doma.

Glasbena Matica priredi v petek in soboto 12. in 13. junija v celjskem mestnem gledališču dve javni produkciji svojih gojencev in gojenk. V petek je brez vstopnine, medtem ko se bodo drugi dan pobirali mali prispevki v svrhu kritja režije. Na teh nastopih hoče Glasbena Matica pokazati uspeh svojega trudapolnega dela in mladini viliti veselja in poguma, da se še z večjo vnemo oprime učenja glasbe.

Privatisti, ki žele na drž. deški meščanski šoli polagati razredne izpite, morajo takoj vložiti s 5 Din kolkovane prošnje in pridati kolek za rešitev v iznosu Din 40. Poleg tega je pa treba plačati kot takso še Din 800. Torej drag študij! Izpiti se vrše dne 10. junija ob 8 zjutraj.

Poroka. Na binkoštno nedeljo se je poročil v Celju g. Simno Stössl, trgovec z usnjem, z gđno Doro Koračinovo.

Ljudem dobrega srca. Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju priredi v soboto 13. junija cvetlični dan s prodajo znakov in cvetlic za bedno, zapuščeno mladino ter kliče vsem plemenito mislečim: Usmilite se med bednimi najbednejših, prosimo Vas, pomagajte nam. Saj je vendar v korist nas vseh in v korist naše mladine, demokratske države, če se nekoliko skrbneje oziramo na pravo hčloveško vzgojo naše mladine. To plemenito težko nalogo si je naložila »Državna krajevna zaščita za deco in mladino«, ki na tem mestu prosi, da bi jo podpirali vsi sloji.

Iz PTUJA.

Shod hišnih posestnikov v Ptuj se vrši danes ob 8. uri zvečer v restavracijskih prostorih g. Zupančiča. Na shodu bo poročal Zvezni predsednik iz Ljubljane o novem stanovanjskem zakonu ter davčni reformi, radi česar se vabijo k udeležbi vsi posestniki iz Ptujja in okolice neglede, če so društveni člani ali ne.

Iz ostale Jugoslavije.

Spomenica iz mladosti. V Zagrebu je on dan obhajal 75letnico življenja g. Petaj Peter, dosluženi svetnik banskega stola, in sicer pri g. kanoniku Knežiću. Letos poteka 60. leto, odkar je godovnjak dopolnil prvi gimnazijski razred v Varaždinu, l. 1865. V dve vzporednici je zahajalo 44 + 45 = 89 dijakov. Za ravnatelja je bil dr. Matunci, profesorji Divković, pozneje ravnatelj v Zagrebu, Jaklin, Lazar, preselil se je odtod na gimnazijo v Gorico, pisatelj Zorič, veroučitelj. Od zgoraj omenjenega števila učencev jih, kolikor znano, danes živi še 14: dosluženi predsednik sodbenega stola Bedeković, dosluženi finančni ravnatelj Brodski, dosl. gimn. ravnatelj Dolanski in dr. Jurinec, znani odvetnik dr. Hinković, župniki Jemersić, Kalamari, Matija Karba, župnik v Zrečah, profesor-vodja Kenfeli, kanonika Knežić in Matković, Petaj, dosluženi večnik banskega stola Plenar, vojni superior Rihtarič, govornik na predzadnji katoliškem shodu v Ljubljani. Do mature leta 1872. je na istem zavodu, v Varaždinu, izmed imenovancev vztrajala petorica, eden je maturiral na Dunaju, ostali v Zagrebu.

50letni jubilej Prvega zagrebskega delavskega društva. V dne 27. do 29. t. m. praznuje Prvo zagrebsko delavsko društvo 50letnico svojega obstoja. Pokroviteljstvo sta prevzela kralj in kraljica.

Odlikovanje po smrti. Mednarodni odbor Rdečega križa v Zenevi je priznal svoje najvišje odlikovanje: red »Florence Nightingale« pok. predsednici Kola srbskih sester Ljubici Luković. Pokojnica je poštvovalno stregla ranjenecem in bolnikom v vseh zadnjih vojnah in končno postala žrtev svojega dela umrla je na tifusu.

Policija prijela bolgarskega časnika. Policija v Dubrovniku je aretirala bolgarskega časnika Borisa Kočeva, ker je bil brez vsakih sredstev za življenje. Kočeva bodo izročili belgradski policiji.

Tihotapstvo s cigaretnim papirjem. O več likem tihotapstvu, ki ga je uganjal lastnik tvornice »Mira« v Osijeku Izidor Lang s cigaretnim papirjem, smo že poročali. V Osijek je prišla posebna komisija finančne uprave, da zadevo preišče. Tekom preiskave je komisija

ugotovila, da je Izidor Lang spravil veliko množino vtihotapljenega blaga tudi pri svojem prijatelju, trgovcu Jakobu Goldsteinu. V prizemlju Langove hiše so našli šest strojev za izdelovanje cigaretnih tuljcev, pod streho pa so našli dva vagona cigaretnega papirja za tuljce. Na dvorišču pa je spravil Lang zaboje, v katerem so našli 20 paketov po 100 zvezkov cigaretnega papirja. V vsaki knjižici je bilo prvih pet listov iz monopolnega papirja, po 60 listov pa iz vtihotapljenega papirja. Izidor Lang je pobegnil in ga policija zasleduje po vseh mestih.

Bogata ustanova. Za dijake belgrajskih srednjih šol je volil advokat Lacković vse svoje premoženje kot ustanovo, da dobe iz njenih dohodkov siromašni srednješolci obožujo in o veliki noči obleko. Premoženje cenijo na 10 milijonov dinarjev.

Zagrebski advokati za dr. Mačka in tovariše. Dne 23. maja je imela zagrebska odvetniška zbornica svoj redni letni zbor. Prvotno je bilo določeno, da bodo na zborovanju sklenili tudi protest na belgrajsko vladu proti zaporu odvetnikov dr. Mačka, dr. Košutića in dr. Krnjevića. Ko pa je prišla ta točka dnevnega reda na vrsto, zbornica ni bila več sklepna. Več zagrebskih odvetnikov je sedaj vložilo na zbornico prošnjo, da se skliče v najkrajšem času izredna seja zbornice, na kateri naj bi se rešilo vprašanje omenjenega protesta.

Zagrebska občina in cene v zagrebskih gostilnah. Znano je, da se kljub znatnemu padanju cen raznih živil, zlasti mesa, cene raznih jedi v zagrebskih gostilnah bile do najnovejšega časa izredno visoke, tako da je užival Zagreb slavo najdražjega mesta v Jugoslaviji. Občinska uprava je dolgo čakala, da bo neprimernim cenam napravila konec zdrava konkurenca. Zagrebski gostilničarji pa so trdno držali skupaj in od svojih cen niso odnehali. Sedaj pa je mestna občina povabila gostilničarje, naj predložijo mestni upravi tekom treh dni svoje cene, ki jih bo mestna uprava primerno revidirala in tudi znižala tako, da bo ostalo gostilničarjem samo 25 odstotkov dobička. Ta ukrep mestne uprave v Zagrebu vsa zagrebska javnost toplo pozdravlja.

Neresnične vesti o zagrebskem mestnem posojilu. Zagrebski listi demantirajo vesti, da je zagrebska mestna občina v pogajanjih za ameriško posojilo. Te vesti da so popolnoma neosnovane.

Pod vlak. 19letni Nandor Kramer v Novem Sadu bi bil rad poročil 20letno Etrsko Barta, a so mu branili starši. Vlede tega sta sklenila, da si skupaj poiščejo smrt. Dne 3. t. m. sta blizu mesta skočila pred drveči vlak. Lokomotiva je Kramerja vrgla v stran s tako silo, da je vsled notranjih poškodb kmalu izdihnil, Barta je pa ostala skoraj popolnoma nepoškodovana.

Mažarska vohunka. Belgrajska policija je prišla v znani belgrajski kavarni »Moskva« lepo in elegantno damo, ki je stanovala po raznih najfinjših belgrajskih hotelih pod imenom Liliam Maris. Policija je ugotovila, da je njeno pravo ime Dragica Veselinović, rojena v Zagrebu l. 1898. Iz Zagreba je ušla z nekim natakarnjem v Szegedin, odtam pa je prišla v Budimpešto, kjer je stopila na prigovarjanje nekega častnika v mažarsko vohunsko službo. Kot vohunka je prišla najprej v Novi Sad, kjer je dalje časa izvrševala svoj posel, iz Novog Sada je odšla v Cirkvenico, iz Cirkvenice pa v Belgrad, kjer jo je policija prišla in izročila oblasti v Zagrebu.

Proti tatvinam koles v Novem Sadu. Ker so bile tatvine koles v Novem Sadu zadnji čas vedno češče, je višji mestni glavar odredil, da mora poslej vsak kolesar nositi pri sebi od policijske oblasti izdano potrdilo, da je kolo njegova last. Kdor se s takim potrdilom ne more izkazati, ga odvedejo na policijo.

Iz Primorske.

>Mali listi konfiscirani. V Trstu izhajajoči »Mali listi«, ki pogumno brani slovenske pravice med narodom v tržaški okolici, v Brkinju in po Krasu, je trn v peti, kakor je že »Slovenec« moral poročati, slovenskim liberalnim krogom, prav tako pa tudi seveda Italijanom. Ta boj na dve strani proti italijanskemu nasilju in slovenskemu svobodomislstvu, ki hoče izpodkopati krščanski temelj našim organizacijam v Primorju, je težak, priča pa najbolje,

Gledališka umetnost.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

DRAMA.

Začetek ob 20 svečer.

Torek, 9. junija: Zaprtlo.
Sreda, 10. junija: POHUŠANJE V DOLINI SENT-FLORJANSKI. — Red B.
Četrtek, 11. junija: KAMELA SKOZI UHO ŠIVANKE. — Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Torek, 9. junija: PIKVO DAMA. — Red E.
Sreda, 10. junija: BAGDADSKI BRIVEC. Red D.
Četrtek, 11. junija: BOHEME, ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Dramska šola >Zveze gledaliških igralcev< vpripori danes ob 8 zvečer kot drugo produkcijo gojenec Shakespearov komedijo »Na sv. tri kralje«, ki je znana obklistvu iz preteklih sezon in bo zanimala tem bolj v zasedbi mladih entuziastičnih ljudi. Cene prostorov so znatno znižane, da se omogoči dostop vsakomur in da krije Zveza svoje velike stroške, ki jih nosi s vzdrževanjem šole. —

da je list na pravi poti. Številko z dne 5. junija je tržaška policija konfiscirala radi sledeče notice: »Obletnica. Pravkar je preteklo leto dni, odkar smo pokopali prvega slovenskega mučenika v Italiji, Antona Štrancarja. Tiho smo ga pokopali, ni bilo čuti govora, ni bilo znanega sijaja: bridkost je dušila naša srca. Pride dan, ko bo stal ob hubeljskem mostu med Ajdovščino in Šturjem spomenik na mestu, kjer je krogla zadela našega mučenika, in ko bo postal Štrancarjev grob cilj naših romanj.« Štrancar je padel, kakor znano, kot žrtev italijanskega fašizma v volivni borbi preteklo leto.

Za istrske občine. Zadnji ministrski svet v Rimu je sklenil, da državni erar odstopi vse izza avstrijske dobe zaostale davke v Istri in v ološkem okrožju istrski pokrajinski upravi in občinam.

Žrtve viharja na morju. Minolo sredo zvečer je nad tržaškim zalivom nenadoma zavihral silen vihar in presenetil na odprtem morju več svetokriških ladij. Vihar je gnal

ladije deloma proti Gradežu deloma proti istrski obali. Ribič Martinčič iz Nabrežine in njegov sin sta postala žrtvi viharja; čoln in Martinčičovo truplo so našli ob izlivu Soče, sinovega trupla pa še niso našli.

Spominski zlatniki. V spomin kraljeve 25 letnice je dala italijanska vlada kovati posebne zlatnike po 100 lir; na eni strani je kraljeva podoba, na drugi napis, ki spominja, da je Italija pod vladjo Viktorja Emanuela dosegla svoje »naravne« meje. Zlatnik nosi tudi fašistovski znak: liktorski zveženj. Zlatnike kujejo iz zlata, ki so ga začasa vojne državi darovali državljani.

Italijanske jubilejne znamke. Povodom vladarske 25 letnice Viktorja Emanuela je poština oblast izdala dve vrsti jubilejskih znam: po 60 stotink in 1 liru.

Vzorčni semenj v Padovi. V Padovi so v soboto slovesno otvorili običajni vzorčni semenj.

Za javna dela v Zadru je italijanska vlada dovolila 2 milijona lir.

Iz širnega sveta.

Avtomobili v Ameriki.

Pri nas velja za večino ljudi lasten avtomobil še kot nedosegljiv luksuz. V Ameriki je precej drugače. Bogati in sploh premožnejši sloji so že zdavnaj »avtomobilizirani«. Ker pa Amerikanci na tisoče avtomobilov ne izdelujejo za magacine, ampak za prodaj, so morali začeti misliti na to, kako bi pripravili do nakupa avtomobila tudi srednje in manj premožne ljudi. Zato so začeli izdelavati proračune, ki jih objavljajo v listih potem inseratov, s katerimi hočejo dokazati, da si prav lahko nabavi lasten avtomobil že človek, ki zasluži mesečno 100—150 dolarjev, kar v Ameriki ni težko zaslužiti. En tak proračun določa:

stanovanje	16 dolarjev
hrana	31 "
obleka	20 "
zavarovalnina	8 "
kurjava	7 "
plin in elektrika	3 "
obrok za avto	30 "
vzdrževanje avta	8 "
hranilnica	10 "
cerkev	3 "
šola	3 "
zabave	8 "
davek	3 "

Skupaj . . . 150 dolarjev.

Dobijo pa se avtomobili že za 200 do 300 dolarjev, in potem je seveda mesečni obrok primerno manjši. Proračun je zanimiv tudi za to, ker so iz njega razvidne ameriške cene. Visoka postavka 20 dolarjev mesečno za obleko kaže, da Amerikanci na lepo obleko mnogo drže. Tudi 31 dolarjev mesečno ali 1 dolar na dan za hrano je razmeroma malo, torej cene živil ne morejo biti posebno visoke, ker Amerikanci dobro in mnogo jedo. Skrb za bodočnost pa dokazujejo postavki za zavarovalnino in za hranilnico.

Predrzi roparji v Chikagu.

V Ameriki so ropi v bankah na dnevnem redu. Te dni so se predrzni roparji nenadoma pojavili pri belem dnevu med uradnimi urami v neki banki v Chikagu in z napetimi revolverji prisilili uslužbenca, da so morali mirno stati in gledati, kako so roparji pobrali iz blagajniških predalov 10.000 dolarjev in se nato naglo odpeljali z avtomobilom. Nekaj minut kasneje je očitno ista roparska družba vstopila v neko prodajalno draguljev in pokradla juvelirju za 20.000 dolarjev zlatnine in dragih kamnov. Roparjev policija še ni izsledila.

Lucien Guitry mrtev. Predzadnji ponedeljek je umrl v Parizu eden največjih francoskih dramatičnih igralcev, Lucien Guitry, star 65 let. Njegova smrt ni vzbudila v Francozih manjšega obžalovanja nego smrt Sare Bernhardtove. Rajni je bil oče dramatika S. Guitryja, v čigar igrah je nastopal.

Jon Perdicaris umrl. V Chislehurstu na Angleškem je te dni izdihnil znani kipar, slikar in glasbenik J. Perdicaris, izpolnivi 85. leto. V začetku tega stoletja je igral, ko je živel v Tanguru, važno vlogo kakor posredovalec med vlado in nepodvrženimi plemeni.

Ker se je gojenec šole g. Pirnat v Ptuj smrtno ponesrečil, mora vpriporitev Hauptmannove »Hancoc« odpasti, v kateri je igral imenovani eno glavnih ulog. — V nedeljo 14. junija pa se vrši za ključno matineja, ki bo zanimala predvsem radi ritmičnih studij prof. V. Viška.

Naznanila.

Rokodelski dom. Nocoj ob osmih je pevska vaja za slavnosti ob sedemdesetletnici. — Z ozirom na soglasni sklep pri zadnjem sestanku, da se bo društvo v spomin sedemdesetletnega jubileja skupno z vsemi gg. častnimi člani, mojstri, pevci itd. fotografiralo, vabimo vse, ki žele biti na spominski fotografiji, da pridejo na praznik sv. R. T. popoldne ob 2 na vrt Rokodelskega doma.

Francišanska prosveta. V sredo, 10. junija ob 8 zvečer predava g. dr. K. Capuder: »Novi šolski priklone. Predavanje je zelo zanimivo. Zato se prikaže primerne udeležbe. — Odbor.

Slovenska krščanska ženska zveza ima svojo redno sejo danes popoldne ob 5 v Jugoslovanski tiskarni.

Šolska prosveta ima v sredo ob 8 zvečer sešestanek v Jugoslovanski tiskarni o važnem osnovnošolskem zakonu. Udeležite se ga vsi člani in prijatelji. — Odbor.

Italijanski parlamentarni muzej. Predsedstveni svet italijanske poslanske zbornice je sklenil, da se na Montecitoriju ustanovi parlamentarni muzej. V muzeju bodo zbrali in hranili klope, spise, slike in druge spominske predmete slovitih parlamentarcev od risorgimenta do danes.

Mussolinijeve vojaške reforme. Italijanska poslanska zbornica je te dni odobrila vladne zakonske načrte o prenosni vrhovnega poveljstva armade in mornarice in o pripravi celokupnega naroda za slučaj vojne. Mussolini je v svojem govoru v zbornici izjavil, da si pridrži poslednji zakon kot rezervno za vse slučaje; ako bi nastopila vojna, vlada ne bo pomišljala in bo celokupni narod predredila vojni disciplini.

Iz ženskega sveta.

F. Č.

IZ ŽIVLJENJA ITALIJANSKE ŽENE.

Znani laški sociolog Robert Michels je objavil kratko študijo o značaju in življenju sodobne Italijanke. Ker morejo nekatere točke zanimati tudi našo javnost, prinašamo nekaj podrobnosti.

O italijanskem narodu se da reči, da je v najboljšem pomenu družinski narod. To se da trdit v več oziirih. Najprej kar se tiče natalitete, potomstva; Italija je dežela, ki izkazuje lep prirastek prebivalstva; edina njena buržuazija in province severozapada, ki nagibajo proti Franciji (Piemonte), izkazujejo v nevarnem obsegu umetno omejevanje potomstva. Italija bo najbrž edina izmed večjih nacionalnih držav, ki je prišla iz svetovne vojne in hripne epidemije s precejšnjim prirastkom prebivalstva.

Če gledamo na »prebivalstvo gostoto otroške sobe«, je očitno, da ima italijanska žena veliko vrednost. Kajti gotovo je, čim več majhnih otrok je v hiši, tem večjo gospodarsko vrednost predstavlja žensko hišno in gospodinjstvo delo. Danes še je v Italiji preko 25.000 družin, ki štejejo po 13 članov; in značilno za italijanske razmere je še, da sloni družina na tesni zvezi vseh članov in se vrši življenje v obliki najširše življenjske skupnosti.

Kajti pojem o družini je za Italijana čisto drugačen kot pri severnih narodih. Družinsko življenje izkazuje mnogo večjo jakost in globokost. In ta intenziteta je v južnih krajih Italije še precej večja od dežela ob Po-u. V južni Italiji spadajo k družini še člani, ki jih mi že štejemo k sorodstvu. V mnogih krajih južnega dela polotoka in na otokih se čuti vsak moški član za čast vsakega ženskega člana moralno obvezanega. Zgodilo se je, da so v Ameriko izseljeni možje zvedeli, da je kaka sestrčina živel v nedopustnem ljubzenskem razmerju, pustili svoje mesto, se vrnili v domovino in prisilili ljubimca, da je sklenil zakon, oziroma so na več ali manj viteški način z njim obračunali.

Italijanska žena tvori naravno središče italijanske družine. A je bistveno različna od žena na vzhodu in severu. V splošnem nima zanimanja za sport in individualno teženje za svobodo, kakor Angležinja. Tudi njeni odnosi do umetnosti in znanosti so, čeprav očitno naraščajo, zaenkrat še manj tesni kot pri Francozinji iste družabne stopnje. Prav tako zaostaja danes še, vsaj v povprečnem, v formalni izobrazbi za Nemko, po nadarjenosti in spretnosti za jezike za Slovankami. V čem da obstoja prava svojstvenost Italijanke, je skušala podati obširna inozemska literatura, zlasti so se prizadevali nemški, francoski, angleški romanopisci, da bi prišli značaj in tip italijanske žene; a vse z najmanjšim, naravnost slabim uspehom. V romanih Georges Sandove, Teophila Gautierja, Paula Heyseja, Richarda Voša je Italijanka skoraj vedno naslikana kot ženska, ki je erotično močno zgibana, romantična, hlepi za ljubeznijo in ljubezen vrača. Nič ni bolj napačnega. Italijanska dekleta so navadno strogo zavarovana in vzgojena v strogih oblikah, so izredno pametna, nevsiljiva in imajo izredno močan čut za spodobnost.

Italijanska žena je, deloma zavedno, deloma instinktivno, čisto urejena v domače življenje. Res je, Italijanka ima žareče oči; a

žarilo ji bolj na notraj kot na zunaj. Vloga Italijanke je, vsaj v širokih plasteh srednjih stanov, skoro izključno vloga žene in matere. Da to funkcijo normalno izvede, je pripravljena na največje žrtve; še danes je daleč naokrog običajno, da se mlada žena po rojstvu otroka za delj časa, pogosto celo za več let, zapre pred družbo; ni več družabna dama, ne misli več na gledališče, zapre se v svoj dom v skrbi za doraščajočega otroka. Težko je, pravi Michels, za človeka, ki ne pozna Italije, da bi se vživel v iskrenost in jakost tega družinskega življenja. Medsebojna obzirnost in odpoved v prid in korist drugih družinskih članov, tak duh je v njem. Najhuje, kar more zadeti Italijana, je uničenje njegove družine. Njeno enotnost in notranjo solidarnost obrzati in ohraniti, mu je prvo pravilo. Moderno individualistično nazarje visokega severa, ki prihaja z zahtevkom po »življenju«, ki nam prinaša praktično vporabo, tip ženske kakor je Ibsenova Nora, ki zahteva že samo ločeno stanovanje in neodvisnost žene, v Italiji nima tal in se v najboljšem slučaju smatra za nerazumljivo nordijsko norost, povečini pa za izrodek nenravnih predstav, ki ga treba primerno ožigostati.

Da pri takih razmerah v Italiji ni paragrafov o ločitvi zakona, je razumljivo; in tudi proti eventualni uvedbi le-teh se je doslej pojavil celo v krogih skrajne leveice odpor; ta pojav ne gre morda toliko na račun katoličanstva, kot na račun pravkar orisanega živega družinskega življenja. Isto dejstvo se zrcali tudi v odnošajih med generacijami, rodovi. Se danes je vsakdanja prikazen, da pušče sinovi priliko za ženitev ali za poklicno in trgovsko izboljšanje svojega položaja, če bi se pri tem morali ločiti od starajoče bolehe matere. Seveda so povojne razmere v tem pogledu marsikaj spremenile na slabše. In če gre za sina, ki mora na univerzo, in v kraju stalnega bivanja ni univerze, tedaj se skuša v Italiji problem ločitve staršev od otrok čim bolj obiti. Ali študira sin le pro forma, ostane pa na stanovanju pri starših in gre na univerzo le tedaj, ko treba polagati izpite, ali pa skuša oče skupno s sinom iti v mesto z univerzo ter pusti ali spremeni svoj dotedanji delokrog.

Danes študira tudi mlada Italijanka srednjega stanu v vedno večji meri na srednjih in višjih šolah. Sicer pa je itak bila Italija v Evropi prva dežela, ki je svoje gimnazije in univerze brez razlike otvorila ženskemu posetu (1870). S tem je bil princip koeukacije v Italiji v teoriji in praksi izpeljan, četudi so v zadnjih letih poleg tega nastale še nekatere ekskluzivno dekleške gimnazije. Pa tudi sicer je treba pripomniti, da v splošnem skupno vzgoja fantov in deklet v šoli še ni rodila med njimi onega pravega tovariškega duha, ki so si ga namislili vzgojitelji. — Tudi na univerzah delujejo že nekatere ženske kot docente. Sicer pa se italijanska akademičarka, ko je že poročena, podredi splošnim tradicijam italijanskega družinskega življenja.

V Italiji ne prevladujejo samo, kakor skoraj povsod drugje, moški kot znanstveniki, temveč do določene življenjske dobe tudi moški sploh. To je svojevrstnost, ki jo ima Italija v Evropi skupno samo z nekaterimi balkanskimi državami. Če kljub temu od l. 1907. zaostaja moški del prebivalstva v celoti po številu za ženskim delom (100 : 101), leži to na velikem izseljevanju, ki se je začelo od tedaj, se vedno bolj stopnjuje in se tiče predvsem moških. A kljub temu ostanejo moški izseljenci v zvezi z domovino, kamor se tudi vračajo po neveste. Vsekakor pa se da reči, da ima dekle v Italiji razmeroma veliko rarietno vrednost in zato lahko mirno upa in računa, da pride v gospodinjstvo in do zakonskega materinstva.

Iz te okoliščine izhajajo nekatere zelo važne svojstvenosti italijanskega ljudstva. Prvič nizko število nezakonskih porodov, ki je sicer tudi v zvezi s strogo odgojo, domačnostjo ter čutom za skupno družinsko življenje. Drugič je v Italiji žensko gibanje malenkostno. Kajti le-to ni samo posledica moderne pravnega čuta in kulturne diferenciacije, da je potrebna v gotovih ženskih poklicih, ampak ima tudi konkretne korenine v prebivalstvu in načinu življenja ter v gospodarstvu. Žensko gibanje mora nastati in postati močno tam, kjer si mora, kakor na Angleškem, večmilijonski prebitek žensk izven družine iskati zmisel in cilj življenja in se boriti za kruh in obstanek. Gotovo je torej, da žensko gibanje ne bo šlo v mase, v široke kroge v deželi, kjer manjkajo taki pogoji in kjer (zlasti v meščanskih krogih) massai (gospodinje) za večino mladih deklet ni samo življenjski ideal, temveč tudi resnična življenjska možnost in verjetnost.

Italijanska žena pri tem ni močna v politiki; niti v izjemnih slučajih ne. Italijanski boji za osvobodjenje poznajo bolj veliko, trpečo junaško mater kot pravo aktivno boriateljico za ideje patriotizma. Italijanska zgodovina ne pozna žena kakor so bile Jeanne d'Arc, Agnes Sorel, Charlotte Corday, Madame de Staël, Georges Sand, Louise Michel, Mary Wolwoscraft, Florence Nightingale, in tudi nobene Marije Stuart in še najmanj nihilistke in anarhistke z bombami kot je bila Vera Sasulic ali Ubanova. Vse to kaže seveda na neko omejenost italijanskega značaja; a po Michelsu leži tudi v tej omejenosti neka moč.

Gospodarstvo.

REDNI OBČNI ZBOR

Jadransko-Podunavske Banke v Belgradu.

Dne 30. maja se je vršil redni občni zbor delničarjev Jadransko-Podunavske Banke v Belgradu, v njeni palači v Kralja Milana ulici šte. 65. Občni zbor je otvoril ugledni in zaslužni predsednik upravnega sveta gospod Vladimir Matijević. V svojem daljšem nagovoru je predvsem naglašal, da zamore na tem prvem občnem zboru po fuziji Jadranske banke s Podunavskim Trgovačkim Akcionarskim Društvom z zadovoljstvom konstatirati, da je ta fuzija očevala koristi in ugled našega bankarstva sploh in posebej koristi vložnikov, kar da je velik občnenaroden in gospodarski uspeh.

Iz tega nagovora, iz prečitanih poročil upravnega sveta in nadzorstva kakor tudi iz pojasnil, podanih na vprašanja delničarja g. Ace Stamenkovića, katera so poslednjega in delničarje v vsakem oziru zadovoljila, je pometi sledeče:

Bivša Jadranska banka je z izdatno pomočjo izvečena iz vrtnice, v katerega je bila zašla, pomlajena je, spopolnjena in utrjena, ter postavljena na sigurno osnovo, na kateri se bo mogla uspešno razvijati, ter z doseženo stabilnostjo zadoščevati vsakršnim potrebam, ki bi mogle nastati v razvoju našega občnega gospodarstva. V minulem poslovnem letu ni se upravnemu svetu po izvršeni fuziji strahil nobenega truda, ter ni štedil s časom, da je uspel sanirati posle bivše Jadranske banke, posebno one, ki so bili posledica medvojne in povojne dobe in težav, ki so bile zvezane s selitvijo sedeža iz Trsta na Dunaj, iz Dunaja v Ljubljano in naposled iz Ljubljane v Belgrad.

Z energičnim delom je prebrodil upravni svet vse te težave, ter je spravil v sklad izdatke z dohodki, poslužujoč se vselej največje opreznosti in poslih ter provajajoč povsod največjo štedljivost.

Da doseže postavljeni si cilj popolne sanacije zavoda, se ni uprava Jadransko-Podunavske Banke, kar zasluži posebno pohvalo, plašila izvršiti, takorekoč s kirurškim nožem, smeje amputacije vseh neozdravljivih delov bivše Jadranske banke, kar je imelo za posledico, da je morala predlagati občnemu zboru neizplačanje dividende za preteklo poslovno leto. Pri tem je pomisliti, da se je fuzija izvršila šele po občnih zbora Jadranske banke in Podunavskega trgovaškega akcionarskega društva, vršivši se 11. maja 1924, na katerih je bila sklenjena fuzija teh dveh zavodov, ter da je druga polovica tega leta bila v prvi vrsti posvečena izvajanju fuzije in likvidiranju prejšnjih nezdruženih poslov, tako da upravni svet ni mogel posvetiti vseh svojih sil tekočemu rednemu poslovanju. V tem času so bile tudi opuščene in likvidirane nekatere podružnice in agencije, ki niso bile rentabilne in glede katerih ni bilo pričakovati, da bi se mogle v tem pogledu popraviti. Ostale podružnice se ne bodo več likvidirale in posebno ne one v Ljubljani, Mariboru in Kranju. Te poslednje dobe celo neko večjo avtonomijo s tem, da se pri njih imenujejo predstojništva s primernimi pooblastili glede dovoljevanja kreditov in poslovanja sploh. Akoravno pa so bile vloge pri likvidiranih podružnicah v izdatni meri povrnjene vlagateljem, je stanje hranilnih vlog v glavnem vendar ostalo neizpremenjeno napram stanju predpreteklega leta ter so posebno pri centrali v Belgradu vloge izdatno porastle in se še stalno višajo, kar je najboljši dokaz zaupanja, ki ga uživa zavod.

Jadransko-Podunavska Banka je vsled vseh navedenih in svrhu njene definitivne sanacije podvzetih mer postavljena na popolno-

ma sigurne noge in na solidno bazo, ter se lahko z vso gotovostjo naglašja, da je le-ta danes eden naših najmočnejših, najmobilnejših in najzanesljivejših zavodov. Kot dokaz njegove mobilnosti naj služi dejstvo, da je od njemu na razpolago stavljenega reeskontnega kredita pri Narodni banki okoli 60 milijonov dinarjev neizrabljenih. Zavod gre po vsem tem nasproti vsega zavidanja vredni bodočnosti, kar bo od koristi ne le njemu, nego bo brezdvomno vplivalo na ohranitev našega gospodarstva sploh.

Banka je angažirana pri mnogih industrijskih in trgovskih podjetjih.

Iz zaključnih računov je razvideti primerno delovanje upravnega sveta, ki gre edino za tem, da zavod z realnim poslovanjem dvigne na ono višino, ki jo po postavljenih si ciljih in svoji zamisli in polni meri zasluži.

Naglasiti je posebno, da so glasom poročila, podanega na občnem zboru, uspehi prvih pet mesecev tekočega poslovnega leta, v katerih je uprava banke po odstranjenju glavnih težav, ki so bile zvezane s fuzijo in likvidacijo nezdruženih poslov, zamogla posvetiti rednemu tekočemu poslovanju, povsem zadovoljivi, ter da vzbujajo najboljše nade za dolednji razvoj in procvit banke.

Zbor delničarjev se je zaključil pod najpovoljnejšim vtisom, ker je upravni svet s svojim načinom delovanja, realnim bilanciranjem in odkritosrčnostjo pred delničarji popolnoma opravičil ono veliko zaupanje, ki so mu ga dali delničarji ob priliki fuzije.

Pod tem vtisom so se delničarji popolnoma in enoglasno solidarizirali z energičnim in premišljenim delovanjem uprave, so istotako enoglasno podelili absolutorij upravnemu svetu in nadzorstvu ter na usta delničarja g. Ace Stamenkovića pozvali upravo, naj nadaljuje svoje delo v započetem pravcu.

Omeniti je še, da sta namesto odstopivših članov upravnega sveta bila izvoljena dr. Božidar Cerović iz Sarajeva in dr. Dušan Ivanišević, advokat v Belgradu, člana Srpske Centralne Privredne Banke, d. d. v Sarajevu ter da je bil potrjen ves prejšnji nadzorstveni odbor brez enega odstopivšega člana, na katerega mesto je bil izvoljen g. Vlada Grujić, inšpektor Narodne banke SHS.

* * *

Tržne cene v Celju. Govedina 17—20, teletina 18—22, svinjina 20—25, slanina 27.50 do 30, mast 31—33, šunka 35, prekajeno meso 32.50—35. Perutnina: majhen piščanec 17, večji 20, kokoš 40—45, petelin 45, raca 30, puran 70, zajec 10—30. 1 l mleka 3—3.50. Trg je z zelenjavo zelo dobro založen. Istotako so črešnje in gozdne kakor tudi vrtno jagode obilo zastopane.

Izkaz o stanju Narodne banke z dne 31. maja 1925. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram izkazu z dne 22. maja t. l.) Aktivna: kovinska podloga 427.6 (+9.5), posojila na menice in vredn. papirje 1192.2 (—413), račun za odkup kronskih bankovcev 1186.3, račun začasne izmenjave 366.0, državni dolg 2966.3, vrednost založenih držav. domen 2138.3, saldo raznih računov 617.9 (+35.8), skupaj 8925.2; — pasiva: glavnica 27.9 (+0.1), rezervni fond 6.2, bankovci v obtoku 5770.8 (+6.9), račun začasne izmenjave 366.0, državne terjatve 24.5 (—11.5), razne obveze 517.4 (+7.8), vrednost založenih držav. domen 2138.3, azija 74.0 (+0.6), skupaj torej 8925.2. Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Indeks cen v veletrgovini v mesecu maju leta 1925. Belgrajski tednik »Privredni Pregled« je izračunal indeks cen v veletrgovini v mesecu maju 1925 na 1933 (povprečno v letu 1913. 100). Indeks cen je padel napram

aprilu 1925 za 71 točk (aprilski indeks 2004), t. j. za 3 in pol odstotka. Meseca maja 1925 so v ceni napram aprilu 1925 padle sledeče grupe: živila in živilski produkti, sadje in izdelki, stavbni material, kolonijalno blago in industrijski produkti. Narasle so cene le v skupini poljedelskih produktov. Lani je meseca maja znašal indeks 1911 (letos 1933), tečaj dinarja maja lani v Newyorku je bil 1.24, maja letos pa 1.63.

Izvoznikom hrastovih plohov. Borzni senzal g. P. Cvenkel nam piše sledeče: V zadnjem času se je dogajalo, da so cariniki po nepravilnem tolmačenju izraza »specialna gradnja« smatrali za tako tudi neobrobiljene hrastove plohe v debelini 10—13 cm. Ta novost je povzročila med našimi izvozniki lesa naravnost veliko razburjenje, ker je bilo tako tolmačenje v protislovju z dosedanjim prakso in tudi v protislovju z vsakim strokovnim pojmovanjem »specialne gradnje«. Na ponovni poziv interesiranih krogov se je uradno ugotovilo, da je smatrati za »specialno gradnjo«, katera je ob izvozu obvezana plačati carino, samo one hrastove plohe, iz katerih bi bilo mogoče izdelati železniške prage uzelnih dimenzij, t. j. od 13 cm debeline naprej.

Likvidacija Centralne banke za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu. Iz Zagreba javljajo, da namerava Centralna banka za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu na občnem zboru predložiti likvidacijo. Zavod spada med najmočnejše v Zagrebu, saj znaša njegova glavnica celih 80 milijonov dinarjev. Banka je nastala pred 16 meseci po fuziji sledečih bank: Banka za trgovino, obrt in industrijo, Central. banka in Centralna eskomptna in menjalna banka. Za zvišanje kapitala za 45 milijonov dinarjev je hotela banka angažirati tuj kapital (pe dunajski Depositen-Bank). Med tem pa je Depositen-Bank propadla in ker je bila tudi Centralna banka preveč imobilizirana zaradi angažmanov v industriji, je naenkrat zašla v težkoče. Ze prej je, kakor smo poročali, opustila celo vrsto podružnic. Industrijo kakor tudi likvidacijo banke bo prevzela Praštediona.

Likvidacija podružnice Jadransko-podunavske banke v Zagrebu. Kakor poročajo zagrebški listi, bo s 15. junijem t. l. Jadransko-podunavska banka likvidirala svojo podružnico v Zagrebu. Agende podružnice bo prevzela centrala v Belgradu.

Zveza industrijcev Hrvatske in Slavonije v Zagrebu. Dne 7. t. m. se je vršil občni zbor Zveze industrijcev za Hrvatsko in Slavonijo v Zagrebu. Občni zbor je ugotovil prilike, v katerih živi industrija Hrvatske. Zbora se je udeležil tudi zastopnik Zveze industrijcev. V glavnem je bil izvoljen stari odbor s predsednikom S. Aleksandrom na čelu.

Izvoz lesa v aprilu 1925. V mesecu aprilu t. l. smo izvozili, kakor smo že poročali, 96.611 ton stavbnega lesa (v marcu 1925 pa 106.701 tona) v vrednosti 111.1 (v marcu t. l. 126.8) milijona dinarjev. Les se je izvažal v aprilu t. l. v Italijo (za 81.9 milijona dinarjev), v Mažarsko (za 8.6 milijona dinarjev) in v Grško (za 4.5 milijona dinarjev). — Drv se je izvozilo v aprilu t. l. 12.809 ton (v marcu leta 1925. 21.186 ton) v vrednosti 23.3 (v marcu t. l. 6.2) milijona dinarjev. Največ drv smo izvozili v aprilu v Italijo (za 1.9 milijona dinarjev) in na Mažarsko (za 0.9 milijona Din).

Izvoz jaje v aprilu 1925. V mesecu aprilu letos je znašal izvoz jaje 3.513 ton (v marcu t. l. 3.778 ton) v skupni vrednosti 73.1 (meseca marca t. l. 63.2) milijona dinarjev. Jaje je šlo v aprilu največ v Švico (za 27.2 milijona Din), v Italijo (za 16.32 milijona Din) ter v Nemčijo (za 15.7 milijona Din).

Izvoz hmelja v aprilu 1925. V aprilu 1925 smo izvozili hmelja 184 ton (v mesecu marcu t. l. 156 ton) v vrednosti 15.4 (v marcu 9.9) milijona dinarjev. Hmelj smo izvažali: v Švico (za 5.4 milijona Din), v Češkoslovaško (za 4.6

milijona Din) in v Nemčijo (za 3.4 milijona dinarjev).

BORZA.

Dne 8. junija 1925.

DENAR.

Zagreb. Berlin 14.205—14.355, Italija 2.3630—2.3930 (2.3825 bl.), London 289.65—292.65 (291.25), Newyork 59.34—60.14 (59.75—59.90), Pariz 2.825—2.875 (2.86 bl.), Praga 1.7630—1.7870 (1.775—1.78), Dunaj 8.37—8.49 (8.45—8.46), Curih 11.55—11.65 (11.625—11.65).

Curih. Belgrad 8.60 (8.60), Pešta 72.60 (72.40), Berlin 122.80 (122.90), Italija 20.525 (20.45), London 25.075 (25.075), Newyork 515.70 (516), Pariz 24.90 (24.45), Praga 15.275 (15.30), Dunaj 72.70 (72.70), Bukarešt 2.45 (2.45), Sofija 3.75 (3.75).

Dunaj. Devize: Belgrad 11.86, Kodanji 138.05, London 34.4775, Milan 28.21, Newyork 709.35, Pariz 34.25, Varšava 136.15. — Valute: dolarji 706.10, angleški funt 34.41, lira 28.27, dinar 11.85, češkoslovaška krona 20.995.

Praga. Devize: Lira 134.50, Zagreb 56.75, Pariz 163, London 164.05, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odst. inv. posoj. 61—62.50, vojna odškodnina 193—195, Celjska posoj. 200—205, Lj. kreditna 225—265, Merkanitina 100 105, Praštediona 800—808, Kreditni zavod 185—195, Strojne tovarne 135 bl., Trbovlje 360—370, Vevče 100 den., Stavbna družba 265—280, 4 in pol odst. zast. listi 20 den., 4 in pol odst. kom. zadolžnice 20 den.

Zagreb. Hrv. eskomptna 104, Hrv. sveopća kred. 105, Hipobanka 57.50—59, Jugobanka 100—101, Lj. kreditna 250—260, Praštediona 800—805, Slavenska 70, Eksploatacija 36—38, Narodna šumska 20, Gutmann 360—370, Slavonija 42.50—43, Sečerana 545—555, Vevče 100—110, 7 odst. inv. posoj. 61, vojna škoda 191—195.

Dunaj. Efekti: Alpine 29.8, Greinitz 13.6, Trbovlje 42.9, Hrv. eskomptna 11.88, Leykam 14, Jugobanka 10.99, Hrv.-slav. hipobanka 6.6, Avstr. tvorn. za dušik 18.5, Gutmann 42.5, Mundus 8.98, Slavex 16.7, Slavonija 4.8 (ex coupon).

BLAGO.

Ljubljana. Les: Smrekovi in jelovi hloidi, od 25 cm prem. napr., fco nakl. postaja 250 (den.); hrastove vozovne deščice 44 mm, 2.65 m, 54 mm, 2.85 m, 1. in II. vrsta, fco meja 1450 (den.); bukovog ogle, eksportno blago, fco meja 1 vag. zaklj. 100; čreslo, suho, v ovovih, fco nakl. post. 40 (bl.). — Zito in poljski pridelki: pšenica Rosafé, par. Postojna trans. 465 (bl.); pšenica avstralska, par. Postojna trans. 455 (bl.); otrobi pšenični, jutarveče, fco Ljubljana 200 (bl.); oves maked., par. Ljubljana 355 (bl.); koruza defektna, par. Ljubljana 200 (den.); koruza, fco Vinkovci duplikat kasa 2 vag. zaklj. 200.

»Tropicel« novost za Ljubljano

V hudi vročini je za gospode prav priporočljiva obleka iz »Tropicel« blaga. Zahtevajte vzorce ali pa si ogledite v kosih pri

DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA.

Cerkveni vestnik.

SPORED

procesije presvetega Rešnjega Telesa v stolnici.

Ob osmih slovesna pontifikalna maša. Ob pol devetih se prične ob vedrem vremenu pomikati procesija, ki gre: Pred Skofijo, skozi Stritarjevo ulico pred frančiškansko cerkev, I. blagoslov. — Skozi Wolfovo ulico, mimo Zvezde, Gosposko ulico pred križevniško cerkev, II. blagoslov. — Skozi Križevniško ulico, čez šentjakobski most pred šentjakobsko znamenje, III. blagoslov. — Po Starem in Mestnem trgu pred mestno hišo, IV. blagoslov.

Razvrstitev.

I. Solo: 1. Prva mestna deška osnovna šola. 2. Prva deška meščanska šola. 3. Trgovska šola. 4. Pripravnica z deško vadnico. 5. Realka. 6. Državna realna gimnazija na Vrtači. 7. Državna realna gimnazija na Poljanah. 8. Prva državna gimnazija.

II. Društva: 1. Prosvetna zveza z zastavo. 2. Krščansko žensko društvo. 3. Katoliško mladeniško društvo. 4. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov. 5. Akademsko društvo »Danica«, »Zarja« in »Borba«. Starešinstvo.

III. Zenske Marijine družbe: 1. Dekliška Marijina družba iz Lichtenthurna. 2. Dekliška Marijina družba iz Križank. 3. Stolne kongregacije z zastavo. 4. Kongregacija Marije Pomočnice. 5. Uršulinska tretja kongregacija. 6. Notranja uršulinska kongregacija. 7. Kongregacija gospodičen in gospa pri jezuitih.

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

»Sladko gorsko seno,« je vzkliknila, »tako, kakor je Mabi všeč.«

Med ježo je ves čas vzklikala od veselja in presenečenja.

»In o vsem tem mi nikoli nisi pravil!« ga je karala, ko sta zrla preko male jase in po nižujočih se obronkih gozda do velikega krivuljastega obrežja doline Sonoma.

»Pojdva,« je rekel; nato sta se obrnila in se dvignila po gozdni senci, prekoračila potok in dospela do lilije ob studencu.

Tudi tukaj, kjer je pot držala po strmeh hribu vkreber, je naredil preprosto konjsko stezo. Ko sta jezдила po vijugah, sta zdaj pa zdaj imela razgled skozi morje listja. Vedno pa jima je daljni razgled zapiralo zelenje. Nad njima se je bočila gozdna streha z odprtimi tupatam, ki so dovoljevale, da so raztreseni solnčni žarki prodrli v gozdno senco. Vse naokrog je rastlo praprotnje različnih vrst, pritlikavih in do šest, osem čevljev visokih. Spodaj sta uzrla velika grčava debela in veje starodavnih dreves, nad njima pa slične velike grčave veje.

Deda je ustavila konja in vzdihnila spričo lepote vsega.

»Prav tako je, kakor bi plavala,« je rekla, »in se dvignila iz globoke vode zelene pokojnosti. Nad nami je nebo in solnce, midva sva pa metre globoko.«

Pognala sta konje, a pasja vijolica, ki se je naslanjala na Device Marije lasce, je vzbudila njeno pozornost, da je vnovič ustavila konja.

Zapustila sta greben in odšla od zelenega vodovja kakor da bi prišla v nov svet; sedaj sta namreč bila v goščavi mladih madroňov z žametastimi debli in se ozirala po odprtjem, v solnce se kopajočem pobočju preko pokimavajoče trave do modrih in belih nemofil, ki so liki preproga pokrivala mali travnik na obeh straneh potoka. Deda je plosnila z rokama.

»To je gotovo vse lepše kot pisarniško pohištvo,« je pripomnil Daylight.

»Gotovo je,« je odgovorila.

In Daylight, ki je poznal svojo slabost, da pogosto uparblja to posebno besedo »gotovo«, je vedel, da jo je ponovila premišljeno in iz ljubezni.

Prekoračila sta potok in si izbrala kravjo stezo preko nizkega skalovitega griča in skozi nizki gozd manzanit, dokler nista dospela do prihodnje male dolinice z njenim potočkom, obrobjenim s travnikom.

»Čudil bi se, ako ne bi kmalu naletela na kako prepelico,« je rekel Daylight.

Komaj so mu bile iz ust besede, se je začulo nekakšno ragljanje, ko se je pred Volkom vzdignila stara prepelica, dočim so mladiči begajoč iskali zavetja in čudežno izginili gledalcema tik pred očmi.

Pokazal ji je kraguljevo gnezdo, ki ga je bil našel na visokem, od strele razcep-

ljenem vrhu rdečega drevesa, ona pa je odkrila gnezdo povodne podgane, ki ga ni bil prej videl. Nato sta krenila po starem kolovozu in prišla na kakih deset akrov velik pruh, kjer je v vulkanični zemlji rastla trta. Odtod sta sledila kravji stezi skozi nadaljne gozdove in jase, in se spustila po griču navzdol do mesta, kjer se jima je prikazala tik pred njima hiša, stoječa na robu velikega cañona.

Deda je stala na široki verandi, ki se je razprostirala ob celi dolžini hiše, Daylight pa je privezal konja. Dedi se je zdelo vse jako mirno. Vladala je suha, topla, brezapna tišina kalifornskega poldneva. Videti je bilo, kakor da ves svet dremle. Nekje so lenobo grulili golobje. Volk, ki je pil iz vsakega potoka med potom, je z globokim vzdihom zadovoljstva legel v hladno senco verande. Ona je slišala stopinje vračajočega se Daylighta in nagloma zasopla. Prijel jo je za roko in čutil neko obotavljanje, ko je pritisnil za glavico na vratih. Nato jo je oklenil z roko, vrata so se odprla in skupaj sta stopila noter.

Petindvajseto poglavje.

Mnogo ljudi, ki so bili vzrejeni in vzgojeni v mestu, se je že zateklo na deželo, kjer jim je uspelo, da so našli veliko srečo. V takih primerih so uspeli samo s tem, da so preživeli proces velikega razočaranja. Z Dedo in Daylightom je bilo drugače. Obadva sta bila rojena na deželi

in sta poznala njene gole preprostosti in bolj rezke navade. Bila sta liki dva človeka, ki sta po daljnem potovanju sama zopet dospela domov. V njunem občevanju z naravo je bilo manj nepričakovanega, dočim sta uživala vso radost spominov. Kar bi se razvijanim videlo umazano in nesnažno, je bilo njima prav zdravo, naravno. Življenje v naravi jima ni bil neznan, neposkušen poklic. Naredila sta manj pogrešek. Obadva sta ga že poznala in v veselje jima je bilo spominjati se, kaj sta bila že pozabila.

Druge stvar, ki sta jo zaznala, je bila, da je bilo človeku, ki si je bil ob piskrih mesa nabasal želodec, lažje zadovoljiti se z borno skorjo, kakor človeku, ki je vedno poznal le skorjo. To ne, da bi njuno življenje bilo borno. Prišlo je, da sta v majhnih rečeh našla večje veselje in globlje zadovoljstvo. Daylight, ki je bil igral igro v njenih največjih in najbolj fantastičnih pogledih, je spoznal, da je bila igra tam, na obronkih gore Sonoma, vedno ista, stara igra. Človek je moral še vedno opravljati delo, se boriti zoper sile, premagovati zapreke. Ko se je v malem poizkušal, da bi vzredil nekoliko golobov za trg, ni našel nič manj vžitka v računanju z malenkostmi, kakor prejšnje čase, ko je računal z milijoni. Uspeh ni bil nič manjši uspeh, dočim je bil njegov potek videti bolj po pameti in ga je odobral njegov razum.

Dalje sledi

